

הממשלה לא תאפשר לאל על להימחק

Posted on 11 באפריל 2020 by עמי אטינגר

אם בדרך רכישת מניות או בכל דרך אחרת, למרות הדילמה בחלוקת התקציב בהתמודדות במשבר הקורונה

Categories: תעופה, ראשי

Tag: אל על, ישראייר, ארקיע, משבר הקורונה בתעופה

המשמעות שישראל תהיה ללא חברת תעופה אזרחית מרכזית כמו אל על היא אסון לעובדיה ואסון גדול יותר למדינה. מחיקתה של אל על משמעותה אובדן אבן יסוד חשובה למדינה. כשהתעופה הבינלאומית כמעט בפעילות אפסית, מוכיחה אל על את הצורך בקיומה בטיסות חילוץ ומטען חיוניות ארוכות טווח. גם ישראייר וארקיע מוכיחות זאת. לכן בסופו של דבר הממשלה תחרוק שיניים ולא תאפשר לאל על להימחק. אם בדרך רכישת מניות בחברה תמורת העזרה הכספית שהיא תספק, או בכל דרך אפשרית אחרת.

דילמת חלוקת התקציב

דילמה כמעט בלתי אפשרית ניצבת היום בפני משרד האוצר ☒ כיצד לחלק את תקציב התוכנית הכלכלית בהתמודדות במשבר הקורונה? כדי לייצב את המשק כולו הוקצו 80 מיליארד שקלים. התוכנית כוללת ארבעה רבדים: 10 מיליארד שקלים למערכת הבריאות; רשת ביטחון סוציאלית לשכירים, לעצמאים ולאוכלוסיות הגיל השלישי בסדר גודל של כ-20 מיליארד; סיוע לעסקים קטנים בסכום של כ-32 מיליארד שקלים; ותוכנית האצה למשק "ליום שאחרי". כעת מדברים

על הגדלת התקציב ב-10 מיליארד שקלים.

נשיא התאחדות התעשיינים, **רון תומר**, אמר בזמנו, כי בתוכנית הממשלתית שהוצגה בסך 80 מיליארד שקלים, לא נכללו פיצויים משמעותיים לעסקים וכי הוא מצפה שהתוכנית תוגדל לכ-140 מיליארד שקלים (כ-10% מהתמ"ג), ותכלול פיצוי לעסקים שהמחזור שלהם ירד, בהתאם למודל שהונהג לאחר מלחמת לבנון השנייה.

זה הרקע שבו מבקשות אל על, ארקיע וישראייר עזרה ממשלתית כדי לשרוד. בעיקר אל על וארקיע בעוד ישראייר כדי לייצב עצמה טוב יותר. יאט"א שבדקה את השפעת הקורונה על חברות התעופה והכלכלה בישראל גילתה, כי ישנה ירידה בביקושים של 9.2 מיליון נוסעים בנתב"ג, ההפסד לחברות התעופה הוא בשיעור של 2.3 מיליארד דולר, ובמצב הכללי בישראל ישנה ירידה של 183 אלף עובדים וירידה של 5.4 מיליארד דולר בתמ"ג. כלומר, חברות התעופה הישראליות נפגעות קשה ישירות וגם בעקיפין ממשבר הקורונה.

צוות ישראייר באחת מטיסות החילוץ מאיטליה. צילום יח"צ

2 מיליארד שקלים

על פי בקשותיהן של חברות התעופה הישראליות האוצר צריך להעניק להן בערבויות ובמענקים יותר מ-2 מיליארד שקלים, רובו לאל על בסכום של כמעט מיליארד וחצי שקלים. אל על וארקיע טוענות, כי בלי העזרה הממשלתית הן תחדלנה להתקיים, אבל, בדילמה הכמעט בלתי אפשרית כיצד לחלק את הכסף, האוצר לא ממהר להיענות לבקשותיהן. ישראייר כנראה צפויה לקבל ערבות מדינה להלוואה בנקאית.

לאוצר ישנה אפשרות לעזור לחברות התעופה הישראליות, אך השאלה המנקרת את מוחם של הצוות האמור לאשר זאת - מנכ"ל משרד האוצר שי באב"ד, החשב הכללי רוני חזקיהו וראש אגף התקציבים שאול מרידור ² האם לאחר מתן העזרה הכלכלית לחברות התעופה הישראליות, הן תחזרנה לאיתנות כלכלית. תשובה ברורה על כך הצוות לא קיבל, בעיקר מאל על ואולי גם מארקיע, שמצבן עוד לפני הקורונה היה רע מאוד. מה גם, שאל על דחתה את דוח תוצאות שנת 2019 מסוף מרץ לסוף אפריל, כאשר אנליסטים מעריכים, כי יתכן שדחייה זו חסכה מהחברה ומרואי החשבון שלה התמודדות עם השאלה אם יש צורך בפרסום אזהרת עסק חי.

ארקיע בזמנים טובים יותר -המטוס החדש של ארקיע מתקבל בזרנוקי ברכה בנתב"ג. צילום עוזי בכר

רעיון המיזוג

בינתיים הועלה שוב הרעיון לאחד את שלושת החברות, שהוא מצד אחד הגיוני, אך מצד שני לא קל לביצוע. אל על היא חברה ציבורית בשליטה פרטית עם מניית זהב של המדינה, ארקיע היא בשליטה פרטית של האחים נקש (70%) ושל העובדים (30%) וישראייר היא בשליטת אי.די.בי פיתוח, המעוניינת למכור אותה (מי יקנה?) וגם עדיין לא החזירה לה חוב של 5 מיליון דולר. יתכן גם, כי רשות התחרות תדחה את הרעיון, כפי שדחתה את ניסיון מיזוג סן דור, חברת הבת של אל על, עם ישראייר. אז התנגדה ארקיע למיזוג אבל היום יו"ר ארקיע אבי חורמרו לא פוסל את רעיון מיזוג ארקיע, ישראייר ואל על.

אל על בסכנת סגירה

אל על חברת התעופה הגדולה בישראל נמצאת היום, לדברי ראשיה, בסכנת סגירה מוחשית. היא זקוקה להרבה מזומנים, כדי להיחלץ ממשבר תזרימי. ההחזר הכספי השנתי שלה ב-2019 היה גבוה משווי השוק הבורסאי שלה והיא המשיכה להפסיד. כבר עתה צופים, כי הפסד שלה ברבעון הראשון השנה, בתוספת השפעת משבר הקורונה יהיה בסדר גודל גבוה במיוחד ויתכן שהיא תכנס לגירעון תזרימי.

סגירת אל על משמעותה המיידית חיסולה. הנושים ימהרו לקחת את המטוסים הממושכנים והמוכרים ומעשית היא תמחק. מצד אחד נכון שאין אפשרות, לכל ממשלה, גם אם היא רוצה, לספוג את חובותיה של אל על. נכון שהרבה אזרחים טוענים, כי אסור לממן את החברה המפסידה על חשבון משלם המיסים. אבל מדינה בלי חברת תעופה מרכזית

כמו אל על מאבדת אבן יסוד חשובה. זו הסיבה שלמדינה יש מניית זהב באל על, שמשמעותה שמירה על פעילותה הטיסתית של אל על.

בקשות נוספות ממגזרי התיירות

בנוסף לדילמה של האוצר כיצד לייצב את המשק כולו, כדי שהמדינה תחזור לפעילות כלכלית רצויה, בלי להדפיס כסף כדי לא להיכנס למיתון, גם שאר המגזרים בתיירות מבקשים לקבל עזרה ממשלתית. משרד התיירות מבקש עתה חצי מיליארד שקלים עבור תוכנית שתשמר את תחום התיירות בחיים. התאחדות המלונות, המעריכה את הנזק השנתי למלונות בכ-5 מיליארד שקלים, מבקשת, בגלל שהמלונות סגורים, פטור מההוצאות הקבועות, בסך של 200 מיליון שקל בחודש. סוכנויות הנסיעות הגדולות והקטנות, ספגו עד כה ירידה של 850 מיליון דולר בהכנסות, וגם לשכת מארגני תיירות נכנסת מבקשת עזרה ממשלתית.

באוצר מחכים שהתיירות תחזור

לתמונה שוב נכנסת דילמת החלוקה והראיה נציגי משרד האוצר אמרו בשתי ועדות בכנסת הוועדה לטיפול בקורונה וועדת הכספים, כי הקורונה גרמה למצוקה רוחבית במשק ובה הם מטפלים עכשיו, ובמצב שאין פעילות בענף התיירות הם לא מטפלים בו. בעתיד הם ציננו, כאשר המצב ישתנה האוצר יתייחס לענף.

סוכני הנסיעות ספגו עד כה ירידה של 850 מיליון דולר בהכנסות צילום Depositphotos